

Kıbrıslı Türk sanayicilerin de yer aldığı sağlık ve ekonominin birlikte çalıştığı Gulfood Gıda fuarı yapıldı.

Dubai'de; maske, mesafe, hijyen ve ekonomi

Salgının üst seviyede devam ettiği bir süreçte düzenlenen Dubai Gulfood Gıda Fuarı Kıbrıs Türk Sanayi Odası (KTSO) çatısı altında 16. kez katılım gerçekleştirdik. Salgına yönelik ciddi tedbirlerin alındığı fuar, 21 Şubat'ta başlayan fuar 25 Şubat'ta sona erdi. TC Dışişleri Bakanlığı Dubai Başkonsolosu Mustafa İlker Kılıç ve Ticari Ateşe Ahmet Canlı stantlarımızı ziyaret etti. Birçok ülkede kapanmaların yaşandığı bir dönemde, maske, mesafe ve hijyen kurallarını etkili denetim ve bir sistem dahilinde uygulayan Gulfood Gıda Fuarı organizasyonu binlerce kişiyi bir araya getirerek önemli bir ekonomik faaliyeti başardı.

Kıbrıs Türk Sanayi Odası organizasyonunda North Cyprus markası altında şemsiye stant olarak düzenlenen fuara bu yıl 5 firma katılım gerçekleştirdi. Organizasyon ve koordinatörlüğünü oda personelleri Hasan Engalkıran ve Hüseyin Ezgin'in yaptığı fuarın katılımcı firmalar şöyle: "Arden Gıda, Akgöl Süt Ürünleri Sanayi, Helvasan Ltd., Avunduk Süt Ürünleri ve Gülgün Süt Ürünleri." Fuarda ziyaretçilere hellim ve helva tadımı yaptırıldı. Ayrıca oda tarafından ziyaretçilere diğer ihrac ürünlerimiz konusunda katalog dağıtılıp, bilgi verildi.

Devamı sayfa 8-9'da

Avunduk: "Bıçak artık reel sektörün kemiğine dayandı"

Pandemi nedeniyle kapanmalar sağlık açısından yarar sağlayacaktır. Ancak, kapanmalar nedeniyle alınan kararlarda reel sektör ile ilgili ekonomik önlemler de eş zamanlı açıklanması gerekirdi. Bu olmadığında ve gözden kaçırıldığında reel sektörde çok büyük sıkıntılara yol açacaktır.

Başkanımızın 15 Şubat'ta yayınladığı basın bildirisi şöyle:

"Öyle ki, artık bıçak kemiği zorlar durumdadır. Reel sek-

törün kendi içinde belirli sorumlulukları vardır. Bunlar; çalışanları, işletme giderleri, gelir kayıpları, tahsilat sorunları, ödemekle yükümlü oldukları şeyler gibi. Buna bir de tuz biber eken olgu, hükümet edenlerin reel sektörden zamansız ve acımasız maddi beklentileri eklenince, durum içinden çıkılmaz bir hal alıyor.

Açıklanan ekonomik paketten bir fayda görmeyen reel sektörün dayanma noktası bertaraf edilmiş durumdadır.

6'da

Doğadan gelen lezzet...

%100
YERLİ
DOĞAL

KÖKSAL®
YANGIN SÖNDÜRME CİHAZLARI
FIRE EXTINGUISHER

KANER KÖKSAL İTHALAT - İHRACAT - DANIŞMANLIK - UZMANLIK ŞTİ. LTD.

"Sorumluluğunu bilen, güvenilir firma"

Yangın, Güvenlik ve Koruma Sistemleri / Fire, Security and Protection Systems

KÜÇÜK KIVILCIMLAR
BÜYÜK YANGINLAR DOĞURUR

1974'den
GÜNÜMÜZE
ENGİN TECRÜBE,
YANGIN UZMANI
(Fire EXPERT)

İthal ettiğimiz ürünlerin kalite onay belgeleri / All our imported products have quality certificates.

Adres: 2. Etap Alayköy Sanayi Bölgesi - Lefkoşa / Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (K.K.T.C.) Mersin 10 Turkey.
Tel:2258461-62-E-Mail:kaner.koksal@koksalyangin.com -Web:www.koksalyangin.com

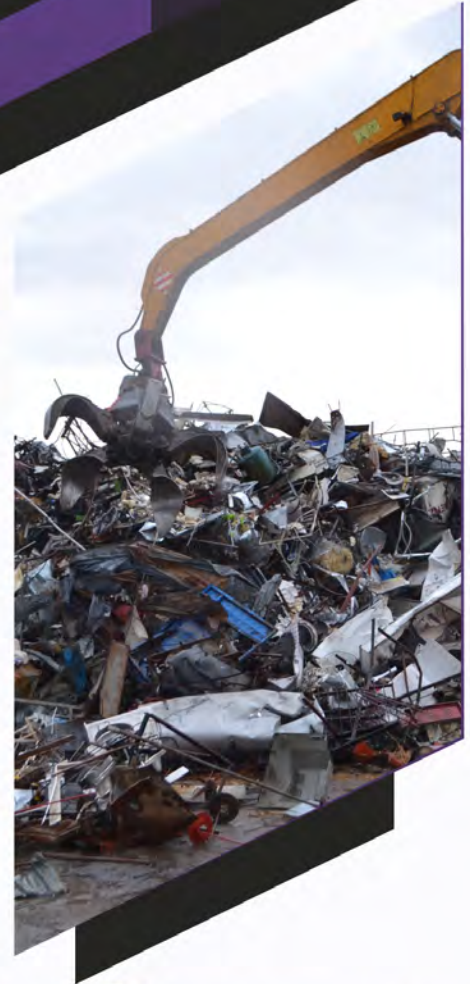
Underwriters
Laboratories

444 FIRE
3473

HURDANIZA

Değer Katıyoruz

ASBUZU TİC.
ŞTİ. LTD.

ASBUZU

Tel: 0 392 223 57 95

Gsm: 0533 832 51 51 - 0533 826 29 83

Fax: 233 54 75 - E-mail:satis@asbuzu.com

Merkez:Haspolat Sanayi Bölgesi No:5 / Lefkoşa

Şube: Serbest Bölge Mağusa Liman / Mağusa

Hurda Alım-Satım
İkinci El Yedek
Parça Satışı

EÖP'ün Ankara temasları

Kıbrıs Türk Sanayi Odası, Kıbrıs Türk Ticaret Odası, Kıbrıs Türk İnşaat Mühendisleri Birliği ve Kıbrıs Türk Otelciler Birliği tarafından oluşturulan Ekonomik Örgütler Platformu üyeleri, Ankara'da, Türkiye Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, Ankara Ticaret Odası ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği başkanları ile Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde 24 Şubat'ta görüştüler.

Oldukça yoğun geçen temaslara sonrasını görüşlerini BRT'ye aktaran Oda

başkanımız Candan Avunduk, Külliye'de gerçekleştirilen toplantıda her sektörün kendi sorunlarıyla birlikte Covid'in getirmiş olduğu ekonomik durumla ilgili görüşlerini ortaya koyduklarını, Eylül ayında çevrimiçi yapılan görüşmede konuşulan konuların, esasen biraz daha gelişmiş halini görüştüklerini ve fikirlerini anlattıklarını belirtti.

Candan Avunduk, aşı programlaması ile ilgili kendilerinin de çok yoğun çalıştıklarını, Türkiye Cumhuriyeti'nin aşı programlama ile beraber Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Halkının da aynı paralelde yoğun çalışmalar içerisinde olduklarını aktararak, önümüzdeki günlerde bununla ilgili gelişmeleri hep birlikte takip edeceklerini söyledi.

Avunduk, Kıbrıs Türk Sanayi Odası olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde üretime dayalı ihracat odaklı bir ekonomik yapının gelişmesi için reel sektör odaklı düşünülmesi gerektiğini, reel sektörün ihtiyacı olan konuları Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'a aktardıklarını söyledi.

TC Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay ile yapılan görüşmede, KKTC'deki organize sanayi bölgesi altyapısı ile işletme sistemlerinin Türkiye'deki deneyimler ışığında güzelleştirilmesi ve kongre turizminin desteklenmesi hususları ele alındı.

Görüşmede ayrıyeten, KKTC müteahhitleri ile Türk müteahhitlerinin ortak çalışmalar yürütmesi, Covid-19 sonrası süratli toparlanma için gerçek kesim projelerine öncelik verilmesi ve gerçek dalın karşılaştığı bürokrasinin azaltılması için e-Devlet projesinin hızlandırılması hususları değerlendirildi.

Maliye Bakanı Oğuz'a ziyaret

Maliye Bakanı Dursun Oğuz, Kıbrıs Türk Sanayi Odası heyetini 19 Şubat'ta kabul etti. Maliye Bakanı Dursun Oğuz, Kıbrıs Türk Sanayi Odası Asbaşkanı Metin Ulu ve yönetim kurulu üyelerini kabul ederek bir süre görüştü.

Bakanlıkta gerçekleşen kabulde Sosyal Sigorta ve elektrik teşviğinin

devam etmesi konusu yanı sıra ekonomik tedbirler ile ilgili gündeme ilişkin konular ele alındı, fikir alışverişinde bulunuldu.

Kıbrıs Türk Sanayi Odası Asbaşkanı Metin Ulu, sektörün sorun ve beklentilerini dile getirerek, Maliye Bakanı Oğuz'un iyi niyet göstereceğinden şüphe duymadıklarını kaydetti.

Bakan Oğuz ziyaretten duyduğu memnuniyeti dile getirerek, Sanayi Odası'nın görüş ve önerilerini dinledi. Oğuz, sanayi sektörüne verdiği önemi dile getirerek, ülkenin ekonomik kalkınması ve halkın refah seviyesine katkı sağlayacaklarını söyledi.

Ayrıca ülkenin içinde bulunduğu durumun farkında olduklarını ekonomide meydana gelen daralmadan dolayı üretim sektörünün sorunlarının çözümü konusunda hükümet olarak elimizdeki imkanlar dahilinde desteklere devam edeceklerini ifade etti.

KTSO: “Bizi batırmanıza izin vermeyeceğiz!”

Koalisyon hükümeti tarafından açıklanan tedbirler büyük bir hayal kırıklığı yaratmıştır. Kapalı olan sürenin en az 7 gün daha devam edeceğini ve bu süreyle birlikte kapalı olunan sürenin toplamda bir aya yakın olacağı değerlendirildiğinde, hükümet tarafından açıklanan “acil ekonomik tedbirler” son derece yetersizdir.

Odamızın 4 Şubat’ta yayınladığı basın bildirisi şöyle:

“Sosyal Sigorta desteğinin, 10 kişi üzerinde istihdam yaratan işletmelere en az %50 oranında azaltılması istihdamın devamına vurulmuş büyük bir darbedir. Sorarız sizlere; pandeminin yıkıcı etkisi azaldı mı? Ya da pandemi bitti de bizim mi haberimiz yok? Bir önceki hükümetin Haziran 2021 yılına kadar vermeyi taahhüt ettiği bir desteğin kaldırılması kabul edilemezdir.

Sosyal sigorta desteğinin tüm sanayi sektörü için devam ettirilmemesi durumunda, istihdamın korunmasına yönelik politikalar çökecektir. İşçilerimizi sokağa mı terk ettireceksiniz? İşsiz ve aşsız mı bırakacaksınız? İstihdam düşmanlığı yapıyorsunuz. Sanayi sektörünün bu şekilde ayakta kalması mümkün olmayacaktır. Bizleri batıramamıştınız ama tebrik ederiz bunu artık başarabilirsiniz...

Çek ödemelerinde yaşanabilecek sorunların piyasada ciddi bir nakit

sıkışıklığı yaratacağı ve birçok işletmenin iflas etmesine neden olabileceği de unutulmamalıdır. Finansman sorunları nasıl çözülebilecek, konuyla ilgili hiçbir tedbirin belirtilmemesi hayret vericidir.

Şubat ayında sanayi sektöründe ciddi oranda kapalı işletmeler varken, Elektrik teşviklerinin sadece Mart ayına kadar yapılacağını ifade edilmesi, yılsonuna kadar devam ettirilmesi gereken desteğin sadece iki ay gibi kısa bir süre için geçerli olacağı anlamı taşımaktadır. Şubat ayını kapalı geçireceğimize göre sn. başbakan ve bakanlar nasıl 3 ay destek verdiklerini söyleyebilirler anlamakta zorlanıyoruz. Hesapta mı bilmiyorlar? Hani her işin başı üretimdi. Hani bu pandemi döneminde yerel üretimin değerini anlamıştınız. Üretime verilen değer sadece sözde kaldı.

Hükümet edenlerin yaptığı eldekini, avuçtakini-kaynaklarını- usulüne uygun veya değil bir dağıtım yapmasından öteye gitmeyecek bir paket-tir önümüze konulan. Hiçbir rasyonel dayanak ya da görüş bulunmamaktadır.

Hükümetin kaynak bulamaması, kaynak olmadığı yönündeki açıklamaları kabul edilmezdir. Hükümetin görevi mazeret bulmak değil, çözüm yaratmak olmalıdır.”

NEW BLACK AKDENİZ®

SINCE 2008

Kuzey
Kıbrıs'ın
Balık
Markası

Tadına doyamayacaksınız!

Aldığınız her Akdeniz Ton ile
siz de Kıbrıs Türk Eğitim Vakfı'na
katkıda bulunun.

omega
3ve6

%100
KATKISIZ

Sevket Hancıerli Ticaret Ltd.

Kurtuluş Sok. No: 2 Yenikent, Gönyeli Lefkoşa, KKTC - Tel: 223 4855 - Faks: 223 4856 - info@shancerli.com

Avunduk: “Bıçak artık reel sektörün kemiğine dayandı”

Pandemi nedeniyle kapanmalar sağlık açısından yarar sağlayacaktır. Ancak, kapanmalar nedeniyle alınan kararlarda reel sektör ile ilgili ekonomik önlemler de eş zamanlı açıklanması gerekirdi. Bu olmadığında ve gözden kaçırıldığında reel sektörde çok büyük sıkıntılara yol açacaktır.

Başkanımızın 15 Şubat’ta yayınladığı basın bildirisi şöyle:

“Öyle ki, artık bıçak kemiği zorlar durumdadır. Reel sektörün kendi içinde belirli sorumlulukları vardır. Bunlar; çalışanları, işletme giderleri, gelir kayıpları, tahsilat sorunları, ödemekle yükümlü oldukları şeyler gibi. Buna bir de tuz biber eken olgu, hükümet edenlerin reel sektörden zamansız ve acımasız maddi beklentileri eklenince, durum içinden çıkılmaz bir hal alıyor.

Açıklanan ekonomik paketten bir fayda görmeyen reel sektörün dayanma noktası bertaraf edilmiş durumdadır. Sabırlar artık gerçekten tükenmiş du-

rumdadır. Bu düşüncesizce hareketler bizleri toplumsal çatışmanın eşiğine sürüklemektedir.

Ekonominin, reel sektörün bu yükü daha fazla taşıması artık mümkün değildir. Reel sektörün yok olmasına ramak kalmıştır. Bilinmelidir ki, eğer reel sektör gözden çıkarılıp da uçurumdan aşağı atılacaksa, ipinin ucunda ki kamu da peşi sıra gelecektir. Bu nedenle reel sektöre biraz saygı, dikkat ve taleplerine duyarlılık istersek çok şey istemiş olmayız. Üretmezsek yok oluruz, üretmezsek kayboluruz, üretmezsek sizler de olmazsınız...”

Erhan Arıklı’ya ziyaret

Başbakan Yardımcısı, Ekonomi ve Enerji Bakanı Erhan Arıklı, odamız yetkilileri ile 13 Şubat’ta bir araya geldi.

Toplantıda sanayicilerin sorunları ve fonlar ile ilgili görüşler değerlendirildi. Yapılan açıklamaya göre; Sanayi Odası Başkanı Candan Avunduk piyasayı ucuzlatmaya destek verme arzusunda olduklarını fakat bunun yöntemi konusunda karşılıklı anlaşılması gerektiğini vurguladı. Avunduk, fonları düşürerek hayatı ucuzlatmanın doğru bir yaklaşım olmadığını da altını çizdi. “Elektrik ve girdi maliyetleri, ekonomimizin küçük oluşu ölçek soru-

numuz temel sıkıntılarımız arasındadır” diyen Avunduk, ülkede sanayicilerin ve üretimin olmamasının rekabeti azaltarak fiyatların artmasına sebep olduğu uyarısında bulundu.

Avunduk, sanayicilerin pandemi sürecinde çok sıkıntı yaşadıklarını söyleyerek “Bazı ürünleri paramızla bulamadık tırlarımızı getiremedik ama burada gördüğünüz bu üreticiler üretime devam ederek halkımızın ana ihtiyaçlarını giderdiler” dedi. Arıklı: İş birliği yapmalıyız Başbakan Yardımcısı, Ekonomi ve Enerji Bakanı Arıklı ise “Üretiminden kopuk toplum kendi ayakları üzerinde duramaz” diyerek siyasete girmeden önce de sonra da kendisinin duruşunun bu yönde olduğunu kaydetti.

Arıklı, “Hepimizin bildiği gibi sizler istihdam yapan vergi veren iş insanlarıdır ve desteklenmesi gereken en önemli sektörsünüz” diyerek inancının sonsuz olduğunu belirtti. “Sanayiciler ve üreticiler ile ilgili iş birliğimiz artarak devam edecektir” diyen Arıklı sanayicilerin ge-

reksiz telaşa kapıldıklarını fon konusunda geniş çaplı bir çalışma başlattıklarını söyledi. Arıklı, “Şunu da bilmenizi isterim ki, bu çalışma sizlerin zararına olmayacak çalışmalardır, üretimden kopan dışa bağımlı bir toplum yaratmak amacımız olamaz, rahat olunuz ama sizden ricam piyasanın ucuzlatılması konusunda bizimle iş birliği yaparak var olan çalışmalarınızı arttırınız” dedi.

Arıklı Güvercinlik’te ihracata dayalı bir organize sanayi alt yapısını kurmak için gerekli çalışmaları yaptıklarını söyleyerek mevcut sanayi bölgelerinin de altyapısını güçlendirmek için Türkiye’den kaynak aradıklarını söyledi.

KTSO: “Önlemler, ekonomi düşünülerek alınmalı”

Yaşamakta olan ekonomik krizden açık/kapalı tüm işletmeler çok ciddi bir şekilde etkilenmektedir. Oda olarak her zaman dile getirdiğimiz gibi sağlık ve ekonomi birlikte düşünülmelidir.

Odamızın 3 Şubat'ta yayınladığı basın bildirisi şöyle:

“Ekonomiyi desteklemeden alınan kapanma kararları, işletmelerin devami ve istihdamın korunması açısından uzun bir süre geriye dönüşü olmayan hasarlar verecektir. Düzgün bir aşılama programı yapıp, ekonominin organize bir şekilde açılmasının sağlanmasına müteakip, üretime dayalı bir ekonomik yapıya kavuşabildiğimiz zaman kendi kaynaklarımız ile kendi ihtiyaçlarımızı karşılayabileceğimizi unutmamalıyız. Açık veya kapalı olsun bu dönemde işletmelerin özel bankalara ve devlete karşı olan finansal yükümlülüklerini yerine getirmekte zorlanacakları yadsınamaz bir gerçektir. Çünkü kapanma, zaten az olan nüfus ve harcama hareketini oldukça düşürmektedir. Özel sektör emekçileri pandemi krizinden en çok etkilenen kesimlerin başında gelmektedir, devlet finans kaynaklarını doğru kullanarak bu dönemde özellikle özel sektörde istihdamı korumalıdır.

Bu kapsamda hükümetin, kapanmanın yarattığı tahribatın azaltılması yönünde alacağını söylediği kararlarda, KTSO olarak aşağıda ifade ettiğimiz önerilerimizin de dikkate alınmasını talep etmekteyiz;

1.Aşılama Programı: Aşının yaygınlaştırılması hükümetin birincil önceliği olmalı ve aşılama konusunda somut yol haritası hazırlanmalı ki TC'den haftalık aşılama programına uygun olacak şekilde aşı temini çalışmaları yapılabilir. Aynı zamanda Avrupa Birliği'nden hakkımız olan aşı miktarının da getirilmesi sağlanmalıdır. Kapanma yaşanırken, aşı ile ilgili çalışmalar göz ardı edilmemelidir.

2.Bankalarla İşletmeler Arasındaki İlişkilerin Düzenlenmesi: Tüm işletmeler için; kapalı olduğu sürece gelir elde edilemediğinden dolayı, giderlerini karşılamakta zorluklar yaşayacaktır. Bu nedenle, işletmelerin faaliyetleri durdurulurken kredi faizleri konusunda gerekli kolaylığın sağlanması.

3.Kredi Erteleme/Yapılandırma isteyen işletmelere bu imkanın sağlanması gerekmektedir. Bu düzenleme Kalkınma Bankası ile tüm bankaların dahil edilmesi ve KGF teminatlı devam eden kredileri de kapsamı sağlanmalıdır.

4.Finansman İhtiyacı ve Çek Yükümlülüklerinin Karşlanması: KGF teminatlı, faiz destekli kredi programları açılmak suretiyle finansman ihtiyacı ve çek yükümlülüklerinin ödemesi işletmelere nefes alacaktır.

5.İhracat Faaliyetlerine İzin Verilmesi: Sanayi ürünlerin ihracatının önü açılarak ülkemize döviz getirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda gerek YHT üzerinden yapılan, gerekse de limanlarımızdan yapılan ihracatlara ve bu ürünlerin üretimlerine izin verilmesi sağlanmalıdır.

6.Sosyal Sigorta ve İhtiyat Sandığı Ödemeleri: Bir önceki kapanma döneminde, kapalı işletmeler için kapalı oldukları süre boyunca Sosyal Sigorta ve İhtiyat Sandığı yatırımları yükümlülükler doğmamıştır. Açık sektörler için de bu yükümlülüklerin gecikme zammı olmadan ertelenmesine imkan sağlanmalıdır.

7.Maaş Desteği Sağlanması: Özel sektör emekçilerine, işletmelerin devami ve istihdamın korunması için kapalı kalınan sürelerde, aylık 2500TL destek sağlanması gerekmektedir.

8.Enerji Girdi Maliyetlerinin Desteklenmesi: Elektrik teşviklerinin sanayi sektöründe %25 destek elektrik tarifi desteği uygulamasının sağlanması suretiyle girdi maliyetleri düşürülmelidir.”

Sadece bir ev değil, yepyeni bir yaşama kucak açmaya hazır olun.

Gönyeli Yaşam Sitesi

Gönyeli'de bilinen, değişmeyen Hacı Ali kalitesinde yepyeni bir yaşam alanı doğuyor! Geç kalmayın!...

91 m2 Daireler

2 + 1 Daire

54,000 Stg.

132 m2 Daireler

3 + 1 Daire

65,000 Stg.

10,000 Stg. Peşinat ve ayda sadece 200 Stg taksitle

M.HACI ALİ İNŞAAT ŞTİ LTD.

Kızılay Sokak No:1 Yenışehir / Lefkoşa Tel: 228 01 17 - Cep Tel: 0533 882 27 72

Facebook icon: hacialihomes

Dubai'de ekonomi, sağığın koruması altında işliyor

Dünyanın en büyük uluslararası gıda fuarları içinde yer alan "Dubai Gulfood Gıda Fuarı" pandeminin getirdiğı sağığ kuralları altında sürüyor. Birleşik Arap Emirlikleri fuarı iptal etmek yerine çok geniş sağığ güvenliğı kuralları uygulayarak ekonominin çarklarını çalıştırıyor.

Dubai'de büyük eğlence merkezleri dışında kapalı olan her hangi bir yer yok. Geniş hacimli ekonomik faaliyetin başlangıç noktası olan fuarlar, insan hareketinin en yoğun olduğı merkezlerdir. Bu nedenle şu anda Dubai'de oteller, dolu, restoran, küçük bar ve kafeler, büyük alışveriş merkezleri ki, bunlar on binlerce metrekare alana sahip yerler sabahın gecenin belirli saatlerine kadar açık.

Sosyal mesafe, maske ve hijyene büyük önem veriliyor. Ancak metro ulaşımında bu kuralların pek geçerli olduğı söylenemez. Her şeyden önce sosyal mesafe metro ve toplu ulaşımında neredeyse hiç yok. Ancak taksiler iki kişiden fazla yolcu almıyor. Vakaların büyük çoğunluğı ve aynı zamanda nüfusun da çoğunluğına sahip Dubai'de çalışan yabancı işçiler oluşturuyor.

Ülkeye herkes çift PCR testiyle giriş yapıyor. Çıkışta da aynı işlem uygulanıyor. Aşılama oldukça yaygın. Hatta "aşı turizmi" yapıldığı yönünde yorumlar yapılıyor. Fuar alanındaki maske, hijyen ve mesafe tedbirler ülke genelindeki tedbirlerin çok üstünde. Stantların bulunduğı hollerde

neredeyse her 10 metrede bir antibakterial sıvı jel istasyonu var. Maske kuralları çok sıkı. Alan içerisinde sizleri sürekli uyarın işaretler bulunuyor. Açıkta tadım yaptırmak, koridorlarda yemek yemek kesinlikle yasak. Uygun sayıda ve mesafede ziyaretçinizi stant içerisinde oturarak tadım yaptırabiliyorsunuz.

Statlar içerisine metrekareye göre ziyaretçi alma zorunluluğı var. Kapasitenin üzerinde stand girilemiyor. Görüşme yapılan noktalar şeffaf plastiklerle korunmalı. Stantlardaki masalar görevliler tarafından belirli sürelerde alkolle siliniyor. Özel oluşturulmuş gözlemciler devriye gezerek maske ve mesafe uyarısı yapıyor. Tuvaletler her bir kişinin kullanımı sonrası dezenfekte ediliyor. Otellerde de durum aynı. Her gün için odalar dezenfekte edilip siz istesiniz de istemeseniz de çarşaf, yastık kılıfları ve kullanılan havlular değiştiriliyor. Restoran ve kafelerde mesafe kuralları gözetilerek müşteri kabul ediliyor. Denetimler sivil polisler tarafından yapılıyor ve cezaların oldukça hatırı sayılır rakamlar olduğı söyleniyor.

Dubai'de pandemi gerçeğı kabul edilmiş ve hayat ona göre şekillenmiş durumda. Ekonomi sağığın koruması altında her yönüyle çalışıyor. Kıbrıs Türk Sanayi Odası olarak bizler de bu kurallar çerçevesinde ihracatımızın daha da gelişmesi ve oluşturduğumuz pazarlardan kopmamak için çalışıyoruz.

Dubai'de; maske, mesafe, hijyen ve ekonomi

Fuarda bulunan Oda Başkanı Candan Avunduk, 1987 yılından beri düzenlenen Dubai Gulfood fuarına KTSO çatısı altında 16 yıldır katılım gerçekleştirdiğimize dikkat çekerek, "93 bin metre kare alanda 5 bin katılımcı firmanın bulunduğu 185 ülkeden 97 bin kişinin ziyaret ettiği fuarda 20 binden fazla marka bulunmaktadır" dedi.

Başkan Candan Avunduk, "Ülkemizde ihracatın gelişmesi, sanayicilerimizin yurt dışında pazarlara erişmesi için Kıbrıs Türk Sanayi Odası olarak pandemi krizi içinde dahi ülke ekonomisinin geliştirilmesi adına bu yıl da Dubai'deyiz. Küresel salgının ve krizin pik yaptığı dönemde odamız ve sanayicimiz özveri göstererek dünyayla yeniden buluşmuştur" diye konuştu.

Pandemiye rağmen katılımdan duyduğu memnuniyeti dile getiren Candan Avunduk sözlerini şöyle sürdürdü:

"Nüfusumuza oranla pandemi koşullarına rağmen, Kıbrıslı Türk sanayiciler olarak geniş kapsamlı bir katılım gerçekleştirdik. Bir örnek vermek gerekirse, komşumuz Güney Kıbrıs firmaları ticari potansiyellerinin çok altında kalmıştır. Yine dünyanın büyük ülkelerinin katılımcı sayılarının ciddi miktarda düştüğünü gözlemlemekteyiz. Odamız üyeleriyle birlikte Dubai Gulfood Fuar'ında ihracatımızın artırılması yönünde bağlantılarımızı geliştirme çabalarımızı sürdürüyoruz.

Hellim ve helva ürünlerimiz başta olmak üzere Gulfood Gıda Fuarı çatısı altında tanıtma ve ticari marka değerini geliştirme yönünde faaliyetlerimizi etkinlik boyunca sürdüreceğiz.

Dubai'de şunu da gördük ki, salgının başından beri sağlık ve ekonominin birlikte yürütüldüğüne şahitlik ediyoruz. İşletmeler açık, denetim, maske, mesafe ve hijyen kuralları uygulanarak ekonomiyi sürdürülebilir yapmayı başardılar. Öte yandan, sağlık konusunda da oluşmuş bir panik yok. Yaşam olabildiğince yeni normal koşullarında sürüyor. Sadece turizm değil, fuar turizmi de en üst seviyede denetim ile başarılı bir şekilde devam etmektedir.

Bizler salgın önlemlerinin alınmaya başlandığı dönemden beri bu koşulların yaratılması için öneriler sunduk. Sağlık ve ekonomi birlikte düşünülmeli diyoruz."

Katılımcılarımız, pandemi nedeniyle stant ve ziyaretçi açısından nerede ise yarı yarıya bir düşüş yaşansa da, gelen ziyaretçilerin iş odaklı olmaları açısından geçtiğimiz yıllara göre daha iyi olduğunu söyledi.

Daha sakin bir fuar geçirdiklerini ifade eden katılımcılar, "Pandemi nedeniyle çok milletli bir ziyaretçi kitlesi yoktu. Çoğunluk Dubaili alıcılardı ve ciddi olanlar salgın koşullarını göze alarak ziyaret gerçekleştirdi. Bu da bizim açısından iyi oldu" diye konuştu.

Bir yıldır pandeminin neden olduğu ekonomik durgunluğa da değinen katılımcılar, "Burası bu durgunluğu harekete geçirmek için özellikle biz ihracat yapan firmalar için büyük bir fırsat oldu. Yeni bağlantılar ve eski bağlantılarımızla ortamın da etkisiyle güven tazeledik" dedi. Katılımcılar her yıl olduğu gibi bu yıl da Kıbrıs Türk Sanayi Odası'nın organizasyonunun çok iyi olduğundan söz ederek teşekkürlerini belirtti.

TC Dubai Başkonsolosluğu'ndan ziyaret

Bu arada, TC Dışişleri Bakanlığı Dubai Başkonsolosu Mustafa İlker Kılıç ve Ticari Ateşe Ahmet Canlı stantlarımızı ziyarette bulundu. Ziyarette başkonsolos ve ateşeye Oda Dış İlişkiler

Sorumlusu Hasan Civelek ve yönetim kurulu üyesi Emre Çerkez eşlik etti. Yapılan kısa görüşmede, Kuzey Kıbrıs'ın Dubai'de ticari potansiyelinin geliştirilmesi, hellim, helva, tahin, narenciye ve benzer ihraç ürünlerinin ihracat miktarının artırılması, Türkiye Cumhuriyeti'nin Körfez, Arap ve Ortadoğu'daki önemine değinildi.

Başkonsolos Mustafa İlker Kılıç, Kuzey Kıbrıs'ın uzun yıllardır istikrarlı bir şekilde fuarda yer almasının önemine işaret ederek, "Çok güzel stantlar dizaynı ederek fuara katılıyorsunuz. Fuardaki şu anki mevcut konumunuz da oldukça iyi. Sizleri kutlarım. Her konuda yardımcı olmaya hazırız" dedi.

Başbakan Saner'e ziyaret

Başbakan Ersan Saner, 10 Şubat'ta Oda Başkanımız Candan Avunduk ve Yönetim Kurulu'nu kabul ederek görüştü.

Başbakan Ersan Saner kabulde yaptığı konuşmada Sanayi Odası Başkanı Avunduk ve Yönetim Kurulu üyelerini görmekten duyduğu memnuniyeti ifade ederek Kıbrıs Türk Halkının emeğinin karşılığı olan üretilen ürünlerin gerek yurt içinde gerekse yurt dışında pazarlanmasında ciddi uğraşlar ortaya koyan Sanayi Odasının bu çabasından ülke için çok önemli olduğunu altını çizerek teşekkürlerini sundu.

Başbakan Saner, "Sanayi Odası, Kıbrıs Türk halkının emeğinin karşılığı olan ürünlerin üretilmesinde önemli rolü olan bir sektördür. Yerli ürünlerin gerek yurt içinde, gerekse yurtdışında satılıp pazarlanması için çok ciddi uğraşlar ortaya koyuyorsunuz. Bu anlamdaki uğraşlarınızdan dolayı sizleri tebrik eder halkım adına sizlere teşekkürlerimi sunarım" dedi.

Ülkede üretim sektörünün tüm izolasyonlara rağmen üretime devam ettiğine dikkat çeken Başbakan Saner, Kıbrıs Türk halkı birçok hakları elinden alınmasına rağmen, yılmadan üretmeye devam etmektedir. Üretimdeki kişiler olarak ortaya konan bu emek ve gayret takdire şayandır" dedi.

Başkan Candan Avunduk'un "bu dönemde hükümete girmek yürek ister" yönündeki sözleriyle çok önemli bir noktaya işaret ettiğini belirterek Başbakan Ersan Saner, "ülkemiz için biz hiç gözümüzü kırpmadan elimizi taşın altına koyarak önemli bir görev üstlendik" dedi. Başbakan Saner, pandemi sürecinin dünyada çok ciddi bir şekilde artışa geçtiğine dikkat çekerek, pandemiden Dünya'da hayatını kaybedenlerin sayısının 105 milyon kişiyi aştığına vurgu yaparak Pandemi salgınının Dünya'nın en büyük ülkelerinin sağlık ve ekonomilerine büyük darbe vurduğunu kaydetti.

Başbakan Saner, her şeyin başında sağlık olduğuna dikkat çekerek alınacak tüm tedbirlerin tereddüt etmeden alındığına da işaret etti. Pandemi döneminde ekonomik yönden bazı sıkıntıların yaşanacağını anımsatan Başbakan Saner bunların el birliği ile aşılabileceğine inancının tam olduğunu ve Kıbrıs Türk halkının süreç içerisinde birlik ve dayanışma içerisinde olmayı çok iyi başaran bir toplum olduğunu kaydetti.

**Sütün
En Lezzetli Hali**

www.akgolltd.com
0392 365 06 48

prplus+ 16339 825 44 45

Argun & Suay Paralik direktörleri Argun ve Sunay Paralik çalışmalarına değinerek, sektördeki haksız rekabeti değerlendirdi.

“Sektörümüzün de en büyük sorunu haksız rekabettir”

Argun, Sunay Paralik
Argun & Suay Paralik Direktörleri

“Şirketimizin bayrağını babamdan devraldım, kızıma devrettim”

Soru: Kendinizi tanıtır mısınız?

Argun: Lefkoşa’da doğdum. Lefkoşa çarşısında babamın tek başına icra ederek ilerlediği işimizde, 1999 yılında çarşıdan ayrılığ sanayi bölgesine geçtik. Ürün yelpazemizi genişlettik. Bugüne kadar da cam sektöründe devam ettik. Şirketimizin uzun yıllar Hüseyin Paralik LTD sahibi, şirketin kurucusu ama esas olarak baba mesleği olarak yürütmeyiz. Şirketimizin bayrağını babamdan devraldım, kızıma devrettim. Bu bağlamda bilgilerimizi ve tecrübelerimizi şirketimizin yeni direktörüne aktaracağız.

Suay:1990 yılında doğdum. Halkla ilişkiler bölümünü tamamladım. Zaten küçük yaştan itibaren sektörümüzün içindeydim. Sürekli olarak sektör içerisinde edinilen tecrübeleri dinliyor, sektör içerisinde bulunmaya çalışıyordum. Son 5 yıl ise sektörde tam anlamıyla bulunmaya başladım ve babamdan aldığım bayrak mücadelesini devam ettiriyorum. Evin tek çocuğu olduğumdan dolayı tüm yükleri sırtlandım. Sektöre başlamadan önce “ yapamam, bana göre değil. Erkek işidir” derdim ama zaman içerisinde adapte olup, işi sevdim.

“Dekoratif cam olarak ürün yelpazesi en geniş tek şirketiz”

Soru: Hizmet verdiğiniz sektörü tanımlar mısınız?

Cam alanında hizmet vermekteyiz. Camla ilgili akla gelen her şey... Çift cam, vitrin, dekoratif, boyalı, çift camlı jakuzi gibi tüm cam çeşitlerini üretmekteyiz. Özellikle dekoratif cam olarak ürün yelpazesi en geniş tek şirketiz. Adamıza modern ve teknolojinin gerekliliğini tam anlamıyla yerine getiren, ülkemizi camın her çeşidiyle tanıştırdık.

“Sektörümüzün de en büyük sorunu haksız rekabettir”

Soru: Sektörünüzde ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Pandemi öncesini değerlendirmek gerekirse, KKTC’nin genel sıkıntılarını sektör ve şirket olarak yaşıyorduk. Sonuçta bir kazanda kaynıyoruz. Öte yandan haksız rekabet kaynaklı birçok sorun yaşıyorduk. Sektörümüzün de en büyük sorunu haksız rekabettir. Türkiye piyasası ile rekabet etmek zorunda kalıyoruz. Çünkü Türkiye’den buraya gelen camlara herhangi bir fon uygulanmadığından dolayı Türkiye pazarı ile rekabet etmeye çalışıyoruz. Maalesef devlet kaynaklı pandemi sürecinin doğru, düzgün olarak yürütülemediğinden dolayı maddi ve manevi olarak kaybımız oldu. Özellikle

bilinmezlik içerisinde ilerlemek bizler için büyük bir kayıptı. Sabah alınan kararlar akşam değişti. Akşam alınan kararlar, sabah değişti. Verilen sözler tutulana kadar uzun bir süre geçti ve mağdur edildik. Bu mağduriyet tek taraflı değil hem işçi hem de iş veren olarak yaşadık. Öte yandan ülkemize ham maddelerin getirilmesinden de birtakım sorunlar yaşadık.

“Yaşanılan bu dar boğazlık durumunun sebebi birazcık da bu süre zarfında gelen hükümetlerin beceriksizliğine bağlıyorum”

Soru: Ülkemizin ekonomisini değerlendirir misiniz?

Ülke ekonomisinin önemli bir gelirini sağlayan İnşaat sektöründe özellikle son dönemlerde durma ve çöküş görülmeye başladı. Bu sektöre bağlı olan bir sektör olduğumuzdan dolayı bunun doğal olarak yansımaları aldık. Öte yandan yaşadığımız pandemi süreciyle de toplum olarak bir dar boğaza düştük. Bana göre yaşanan bu dar boğazlık durumunun sebebi birazcık da bu süre zarfında gelen hükümetlerin beceriksizliğine bağlıyorum.

Biz şirket olarak özellikle döviz kurunun her geçen gün önünü alamayacak şekilde artmasından dolayı ve ülkemizin dışarı kapalı olması yurtdışından gelip ülkemizde ev satın alınmaması sektörümüzü zora sokmuştur. Öte yandan yine dövizin artmasına bağlı olarak insanlar evlerini yarım bırakmak zorunda kaldılar. Aynı zamanda ülkemizde ağırlıkta yükseköğrenimin de büyük etkisi vardır. Yaklaşık 100 bine öğrencinin bulunduğu ülkemizde, bir anda geri çekilmesi doğal olarak ticareti daraldı ve piyasadaki para sirkülasyonunu etkiledi. Bizlerde maalesef yaşanan olumsuzluklardan nasibimizi alanlardanız.

Pandemi sadece Kıbrıs’ta değil; dünyada da olumsuz bir şekilde etki yarattı. Ancak bizler çok küçük olduğumuzdan dolayı ülkenin idaresinin kolay yapabileceklerine inandığım yöneticilerimizin var olduğunu sanıyordum, fakat yanılmışız. Tekrardan kapatıldık. Soruyoruz o zaman; “geçen sene neden kapattınız?” Vaka sayısı ‘0’ olmuşken, tekrar bulaşın arttığını öğreniyoruz ve kapanıyoruz.

“Sanayici olarak bizi batırmaya çalışıyorlar”

Soru: Sektörünüzde haksız rekabet var mı?

En büyük haksız rekabet, Türkiye pazarıyla bir rekabet içinde olmamızdır. Çünkü bitmiş ürün ülkemize çok rahat giriyor. Hatta teşvik alan projeler %5 KDV oranı, 0 masrafla ve üzerine teşvik olarak bu pazara sokuluyor. Evet buraya yatırım yapılsın ama belirli şartların da olması gerekir. Yerli ürünün kullanılma şartının olması gerekir. Bu haksız rekabetin ortadan kalkmasının bir çözümdür. Ham maddeyi aldığımız KDV ve vergi oranıyla birlikte Türkiye’den gelen ürünlerinin ülkeye alınmaması gerekir. Sanayici olarak bizi batırmaya çalışıyor.

Bizim Türkiye Cumhuriyeti piyasasıyla rekabet edebilme gibi bir durumu-muz yoktur. Çünkü bizdeki asgari ücret, yaşam standardı çok pahalı. Maalesef bugün asgari ücret 3,500 TL fakat bu parayla çalışan kimseyi bile bulamazsınız. Sadece düz işçi bulabilirsiniz, o da 3 gün çalışır, ondan sonra çalışmaz. Sektörümüzün kalifiye elemana ihtiyacı vardır ve bu kişilerin çalıştığı fiyat bandı minimum 5 bindir. Türkiye’de ise bu rakam çok düşüktür. Öte yanda biz Türkiye’ye göre 2 kat daha fazla enerji ücreti ödüyoruz. Bizim gibi kanuna, devlete karşı sorumluluklarını yerine getiren şirketler vergisini, sosyal sigorta, ihtiyat sandıkları gibi ödemelerini yaparlar. Ancak merdiven altında üretim yapanlar fatura kesmez, KDV ödemez. Biz kumda koşmaya çalışırken, devletimiz sayesinde, haksız rekabetten dolayı diğerleri düz yolda koşuyorlar.

Biz 20 kişilik ekibiz ve en yeni personelimiz en az 4 yıllıktır. Biz yanımıza aldığımız her elemanımızı, ailemize aldığımız gibi baktığımızdan dolayı onlarla uzun yıllardır çalışıyoruz. Ancak geldiğimiz mevcut noktada kalifiye eleman olmadığı için maaşlar da deyim yerindeyse aldı başını gitti. İşler azaldı, böyle olunca işçilerinizi bir şekilde azaltmak zorundasınız. Çünkü devletin açtığı oranda maaşları ödüyoruz. Çok sıkıntılı bir süreçteyiz. Görünen o ki 2021 yılı daha da zor geçecek.

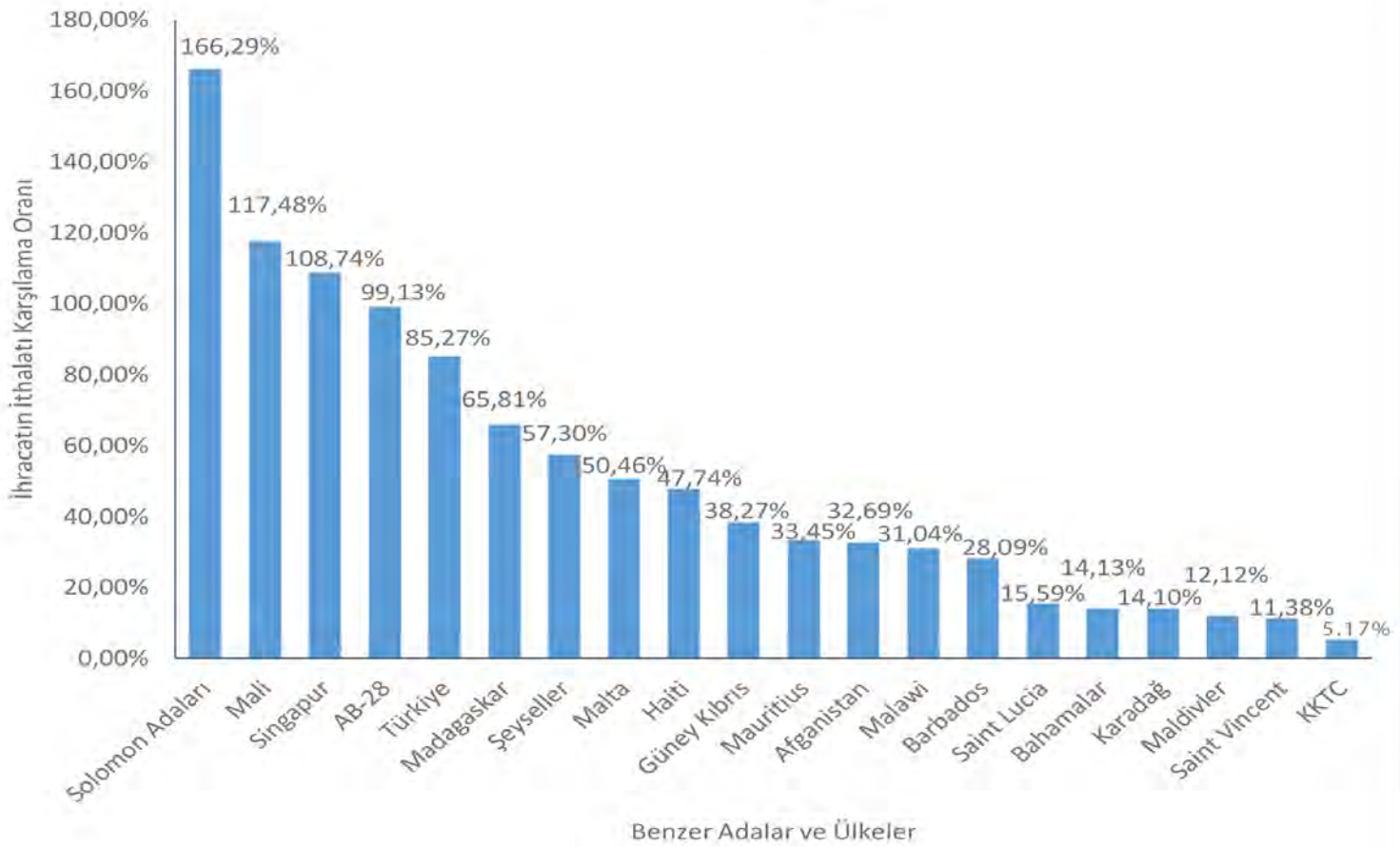
Turizm Adaları Ve Seçilmiş Ülkelerin 2019 İhracat Ve İthalat Değerlendirmesi

Bu raporda Kıbrıs ve benzeri adalar, AB-28 ülkeleri, Türkiye, Karadağ ve Afganistan gibi 20 turizm adası ve seçilmiş ülkelerin 2019 ihracat ve ithalat verileri değerlendirilmiştir. Bu rapor, 2016 yılında hazırlanan raporda yer alan ülkelere göre hazırlanmıştır.

Hazırlayan: Gizem ALIŞKAN

Turizm Adaları ve Seçilmiş Ülkelerin İhracat İthalat Karşılama Oranı

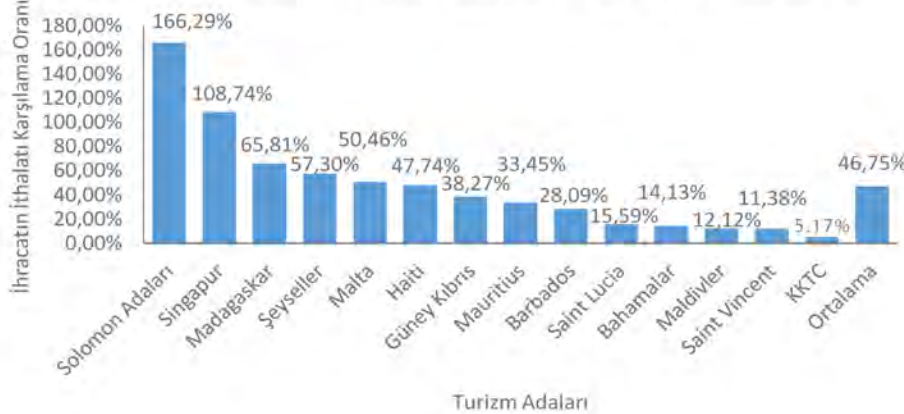

Grafik 1 Turizm Adalarının ve Seçilmiş Ülkelerin İhracatının İthalatlarını Karşılama Oranı (2019).

Üstteki grafik incelendiğinde, KKTC'nin %5.17'yle seçilmiş ülkeler arasında en düşük ihracatın ithalatı karşılama oranına sahip olduğu görülmektedir. Söz konusu oran yıllardır savaş halinde olan Afganistan'ın bile oldukça altındadır.

İnceleme grubunda bulunan ülkelerin ortalama ihracatın ithalatı karşılama oranı %50'nin üzerindedir. Kıbrıs gibi benzer konumda bulunan Malta'da ihracatın ithalatı karşılama oranı %50'nin biraz üstündeyken, Güney Kıbrıs'ta bu oran %40'a yakın ve Türkiye'de de %85 civarındadır.

Turizm Adaları İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Grafik 2 Turizm adaları ihracatın ithalatı karşılama oranı (2019).

Grafik 2'de 2019 yılında turizm adalarının ihracatının ithalatını karşılama oranları verilmiştir. Bu adalar arasında KKTC'ye en yakın nüfus büyüklüğüne sahip olan Bahamalar'da (2019 yılında popülasyonu 390 bin civarlarında olduğu değerlendirilmektedir) ihracatın ithalatı karşılama oranı KKTC'nin iki katından fazladır.

Aşağıdaki tabloda seçilmiş ülkelerin sırasıyla ihracat, ithalat, ihracatın ithalatı karşılama oranı, nüfusları ve başlıca ihracat ürünleri yer almaktadır. Bazı ülke nüfuslarının yanına koyulan "*" işareti, söz konusu ülkelerin KKTC ve Güney Kıbrıs'la benzer nüfusa sahip olan ülkeleri göstermektedir. Koyu olarak işaretlenmiş başlıca ihracat kalemleri ise o ülkenin re-export yaptığı ürünleri temsil etmektedir.

Grafik 2 Turizm adaları ihracatın ithalatı karşılama oranı (2019).

Tablo 1 2019 ihracat/ithalat rakamları (\$) – ihracatın ithalatı karşılama oranı

ADALAR	İHRACAT	İTHALAT	İHRACATIN İTHALATI KARŞILAMA ORANI	NÜFUS	BAŞLICA İHRACAT KALEMLERİ
Solomon Adaları	700,751,000	421,394,000	166.29%	680,806	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü, et, balık, kabuklu hayvanlar, metal cevherleri, cüruf ve kül
Mali	4,898,875,000	4,169,880,000	117.48%	19,658,031	İnci, değerli tas ve metal, pamuk, hayvan, ve gübre
Singapur	390,386,234,000	359,008,256,000	108.74%	5,703,000	Elektrikli makine ve teçhizat ve bunların parçaları; ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon, makineler, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar; parçaları, mineral yakıtlar
AB-28	2,280,609,010,358	2,300,547,895,997	99.13%	447,512,041	Makineler, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar, ve parçaları, Demiryolu veya tramvay vagonları dışındaki araçlar ve bunların parçaları, ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon
Türkiye	171,098,411,000	200,658,596,000	85.27%	83,154,997	Demiryolu veya tramvay vagonları dışındaki araçlar ve bunların parça ve aksesuarları, makineler, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar, ve parçaları, demir ve çelik
Madagaskar	2,564,400,000	3,896,887,000	65.81%	9,773,000	Kahve, çay, paraguay çayı ve baharat, nikel ve nikelten eşya, örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı
Şeyseller	844,891,000	1,474,528,000	57.30%	97,625	Başka yerde belirtilmeyen emtialar, balık ve su ürünleri, yat, tekne, kayık, kano
Malta	4,142,922,000	8,211,009,000	50.46%	494,000*	Mineral yakıt, yağ ve onların distilasyon ürünleri, makine ve elektrikli ekipman, ilaç
Haiti	1,347,250,000	2,821,972,000	47.74%	11,000,000	Tekstil mamulleri, balık vb ürünler, uçucu yağlar ve kozmetikler
Güney Kıbrıs	3,528,213,000	9,219,500,000	38.27%	1,198,575*	Gemi, tekne, mineral yakıt, yağ ve onların distilasyon ürünleri, ilaç, süt ürünleri, yumurta, bal
Mauritius	1,873,604,000	5,600,488,000	33.45%	1,266,000*	Tekstil mamulleri, konserve et/balık, şeker
Afganistan	2,312,444,000	7,073,757,000	32.69%	38,041,754	Meyveler ve sert kabuklu meyveler, lak, sakız, reçine ve diğer bitkisel özsu ve hülusalalar
Malawi	912,983,000	2,941,148,000	31.04%	18,628,747	Tutun, çay ve seker
Barbados	444,089,000	1,581,059,000	28.09%	287,000*	Mineral yakıtlar, yağlar, meşrubat, alkollü içkiler ve sirke, eczacılık ürünleri
Saint Lucia	97,256,000	623,793,000	15.59%	182,790	Meşrubat, alkollü içkiler ve sirke, inci, değerli taşlar ve metaller, meyve ve sert kabuklu yemişler
Bahamalar	1,505,199,000	10,653,754,000	14.13%	389,000*	Gemi, tekne, mineral yakıt, yağ ve onların distilasyon ürünleri, organik kimyasallar
Karadağ	415,753,000	2,948,294,000	14.10%	622,000*	Mineral yakıt ve yağ, alüminyum, ağaç ve odun kömürü, metal cevherleri, cüruf ve kül, demir ve çelik
Maldivler	265,872,000	2,193,623,000	12.12%	451,622*	Balık vb. su ürünleri, et, balık, kabuklu hayvanlar, çelik ve demir, gıda sanayii kalıntıları, hayvan yemleri
Saint Vincent	38,157,000	335,232,000	11.38%	110,600	Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, meşrubat, alkollü içkiler ve sirke, gıda sanayii kalıntıları, hayvan yemleri
KKTC	82,500,000	1,597,000,000	5.17%	370,000*	

Kaynak: International Trade Center, TrendEconomy.com, Aralık 2020.

Kıbrıs adasıyla nüfus ve coğrafik yapı olarak benzerlik gösteren Malta, Maldivler, Bahamalar, Barbados, ve Mauritius adaları göz önünde bulundurulduğunda, Kuzey Kıbrıs'ın potansiyelinin çok altında ihracat performansı sergilediği görülmektedir. Malta, Bahamalar ve Barbados adalarının başlıca ihracat kalemlerini re-export yaptıkları ürünler oluşturmaktadır. Öte yandan, Maldivler ve Mauritius adalarının başlıca ihracatlarının ilk üç kaleminde kendi ürettikleri ürünler yer almaktadır. Bu ülkelerin başlıca ihracat kalemlerinin değerlendirmesi Tablo 2'de yer almaktadır. Bu tabloda her ülkenin en yaygın ihracat kalemlerine, yıllık satış rakamlarına ve bu ihracat kalemlerinin o yıl içindeki tüm ihracatlarına oranlarına yer verilmiştir.

Tablo 2 Adaların başlıca ihracat kalemlerinin miktarı ve yıllık ihracat oranları

ADALAR	HS Codes	BAŞLICA İHRACAT KALEMLERİ	YILLIK İHRACAT RAKAMLARI (\$)	YILLIK İHRACAT ORANI
Solomon Adaları	44	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	475,655,000	67.88%
	16	Et, balık, kabuklu hayvanlar	67,335,000	9.61%
	26	Metal cevherleri, cüruf ve kül	59,699,000	8.52%
Mali	71	İnci, değerli tas ve metal	2,656,398,000	54.22%
	52	Pamuk	425,172,000	8.68%
	1	Canlı hayvanlar	210,945,000	4.31%
Singapur	85	Elektrikli makine ve teçhizat ve bunların parçaları; ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon	120,690,997,000	30.92%
	84	Makineler, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar; parçaları	59,308,763,000	15.19%
	27	Mineral yakıtlar	47,881,207,000	12.27%
AB-28	84	Makineler, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar, ve parçaları	862,538,681,000	37.82%
	87	Demiryolu veya tramvay vagonları dışındaki araçlar ve bunların parça ve aksesuarları	732,613,524,000	32.12%
	85	Makine ve elektrikli ekipman ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon	557,509,898,000	24.45%
Türkiye	87	Demiryolu veya tramvay vagonları dışındaki araçlar ve bunların parça ve aksesuarları	25,560,147,000	14.94%
	84	Makineler, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar, ve parçaları	16,454,364,000	9.62%
	72	Demir ve çelik	9,939,444,000	5.81%
Madagaskar	9	Kahve, çay, paraguay çayı ve baharat	663,419,000	25.87%
	75	Nikel ve nikelten eşya	451,110,000	17.59%
	62	Örülmüş giyim eşyası ve aksesuarı	268,338,000	10.46%
Şeyseller	99	Başka yerde belirtilmeyen emtialar	305,673,000	36.18%
	16	Konserve/hazırlanmış balık vb ürünler	232,603,000	27.53%
	89	Yat, tekne, kayık, kano	171,975,000	20.35%
Malta	27	Mineral yakıt, yağ ve onların distilasyon ürünleri	1,194,968,000	28.84%
	85	Makine ve elektrikli ekipman; ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon	729,265,000	17.60%
	30	İlaç ve ilaç ürünleri	320,129,000	7.73%
Haiti	61,62	Örülmüş/Örülmüş giyim eşyası ve aksesuarı	1,099,418,000	81.60%
	3	Balık ve su ürünleri	62,218,000	4.62%

	33	Uçucu yağlar ve kozmetikler	53,263,000	3.95%
Güney Kıbrıs	89	Gemi, tekne	1,125,918,000	31.91%
	27	Mineral yakıt, yağ ve onların distilasyon ürünleri	729,533,000	20.68%
	30	İlaç ve ilaç ürünleri	367,606,000	10.42%
Mauritius	62,61	Örülmüş/Örülmüş giyim eşyası ve aksesuarı	543,173,000	28.99%
	16	Konserve/hazırlanmış balık/et vb ürünler	253,487,000	13.53%
	17	Şeker	192,106,000	10.25%
Afganistan	8	Meyveler ve sert kabuklu meyveler	386,181,000	16.70%
	13	Lak, sakız, reçine ve diğer bitkisel özsu ve hülusalalar	115,057,000	4.98%
	7	Yenilebilir sebze ve kökler	80,684,000	3.49%
Malawi	24	Tütün ve tütün mamülleri	501,448,000	54.92%
	17	Şeker	85,506,000	9.37%
	9	Kahve, çay, paraguay çayı ve baharat	83,713,000	9.17%
Barbados	27	Mineral yakıt, yağ ve onların distilasyon ürünleri	127,449,000	28.70%
	22	İçecekler, alkollü içkiler ve sirke	52,720,000	11.87%
	30	İlaç ve ilaç ürünleri	27,348,000	6.16%
Saint Lucia	22	İçecekler, alkollü içkiler ve sirke	21,025,000	21.62%
	71	İnci, değerli tas ve metal	9,702,000	9.98%
	8	Meyveler ve sert kabuklu meyveler	8,108,000	8.34%
Bahamalar	89	Gemi, tekne	697,004,000	46.31%
	27	Mineral yakıt, yağ ve onların distilasyon ürünleri	270,458,000	17.97%
	99	Başka yerde belirtilmeyen emtialar	206,042,000	13.69%
Karadağ	27	Mineral yakıt, yağ ve onların distilasyon ürünleri	90,251,000	21.71%
	76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	67,325,000	16.19%
	44	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	34,994,000	8.42%
Maldivler	3	Balık ve su ürünleri	116,448,000	43.80%
	16	Konserve/hazırlanmış balık/et vb ürünler	35,060,000	13.19%
	72	Demir ve çelik	3,041,000	1.14%
Saint Vincent	11	Değirmencilik endüstrisinin ürünleri; malt; nişastalar; inülin; buğday gluteni	8,789,000	23.03%
	22	İçecekler, alkollü içkiler ve sirke	4,547,000	11.92%
	23	Gıda sanayii artıkları ve hazırlanmış hayvan yemi	4,126,000	10.81%

Bu ülkelerin başlıca ihracat kalemleri değerlendirildiğinde, en çok gözlemlenen ihracat ürünleri mineral yakıtlar (27), et, balık ve kabuklu hayvanlar (16), gemi, tekne ve benzeri

Bu ülkelerin başlıca ihracat kalemleri değerlendirildiğinde, en çok gözlemlenen ihracat ürünleri mineral yakıtlar (27), et, balık ve kabuklu hayvanlar (16), gemi, tekne ve benzeri yapılar (89), ilaç ve ilaç ürünleri (30), içecek, alkollü içecek ve sirke (22), makineler, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar ve parçaları (84) ve örülmüş giyim eşyası ve aksesuarlarıdır (62). Bunları inci, değerli taş ve metaller (71), elektrikli makine ve teçhizat ve bunların parçaları; ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon (85), demir ve çelik (72), kahve, çay ve baharat (9), örülmüş giyim eşyası ve aksesuarları (61), balık ve su ürünleri (3), meyveler ve sert kabuklu meyveler (8) ve şeker (17) takip etmektedir.

Nefes İlaç LTD. Direktörü Özlem Avşaroğlu, çalışmalarını atlatarak ülkedeki pandemi sürecini değerlendirdi. Avşaroğlu, aşı konusunda görüşlerini aktarırken, endişelerini de paylaştı

“Sadece 2 hafta kapansaydık yeterliydi”

Özlem Avşaroğlu
Nefes İlaç Ltd. Direktörü

“Katıldığımız fuarlarda ürünümüzü gören, hemen talep ediyor”

Soru: Kendinizi tanıtır mısınız?

Doğdum, büyüdüm ancak halen ilacın içerisindeyim. Ailem ülkemizdeki en eski ecza deposunun sahibi olduğundan dolayı sürekli olarak orada zaman geçiriyordum. Ancak içinde doğdum sektörden farklı olarak eğitim fakültesinde Müzik Öğretmenliği bölümünde üniversite hayatımı tamamladım. Kıbrıs’a gelmeden önce İstanbul’da Pasteur hastanesinde bir fiil çalıştım. O yıllarda Türkiye’ye kuduz ve grip aşılırları gelmişti. Orada da bir süre çalıştıktan sonra Kıbrıs’a geri döndüm ve buradaki ecza depomuzda çalışmaya başladım. Çalışmaya başladık-tan sonra mesleğim ile yaptığım işin çok farklı olduğunu düşündüm ve DAÜ’de işletme alanında eğitim aldım. Lisans eğitimimi de tamamladıktan sonra aynı alanda yüksek lisans eğitimini de aldım. O dönemlerde babamın bir ilaç fabrikası projesi vardı. Birlikte projemizi uygulamaya koyulduk. O yıllarda hiçbir şey ortada yokken, büyük bir yatırım yaptık. Fabrikamızın İngiltere’den onayı alındı ve İngiltere’ye ihracat yapıldı. Güzel bir dönem geçirdik fakat 2000 yıllarında yaşanan ekonomik sorunlar bizlere de yansıdı. Ondan sonra fabrikada bir süre daha çalıştıktan sonra kendime ait ilaç şirketimi kurdum. 2007 senesinde fabrikamızda geliştirdiğimiz Viagra’nın jel formu ürününü geliştirdik. Ürünün ruhsatını almıştık. 2015 yılında ruhsatını aldık ve o günden itibaren fabrikamızda fason olarak üretimini yapıyor ve burada pazarlıyoruz.

Güzel bir yol kat ettik fakat devlet politikaları ve diğer sorunlardan dolayı yurtdışına açamadık. Çünkü ürün yurtdışına çıkacaksa eğer gelip yerinde teftişin yapılması gerekiyor. Ancak buraya gelemiyorlar. Ayrıyeten de ülkemizin tanınmaması da başka sorunlar yaratıyor. Türkiye’ye ürünümüzü göndermeyi amaçladık fakat maalesef başaramadık. Çünkü Türkiye’ye girmek çok kolay değil. Ürünümüz, Ankara’daki Novagenix kliniğinde çalışmaları yapıldı. Novagenix, Türkiye’de kayıtlı olan ve sağlık bakanlığı tarafından tanınan belirli sayıdaki kliniklerden birisidir. Bizde biyoanalitik çalışmamızı orada yaptık. Ancak ürünümüz KKTC’de üretildiğinden dolayı kabul edilmiyor. Bu anlamda bizler çok uğraş verdik. Türkiye’ye gelinecek ve burada bir şirket kurulacak deniliyor. Kısacası her şeyi sil baştan başlanacak deniliyor. Oysaki bizim KKTC’de üretim tesisimiz var ve Bakanlığımız tarafından CE onaylı bir yeriz. Hatta kurallar gereği üretim alanında fason fabrikasında teftiş yapılmalıydı. Bu anlamda CE teftişi gereklidir. Ancak bizim Novagenix’te yaptığımız biyoanalitik çalışmalarını da kabul edilmesi gerekir. Bizde müteakabiliyet olarak gittik. Yaptığımız tüm klinik çalışmaları Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı tarafından onaylanan bir tesiste yapıldığını belirtmemize rağmen ürünümüzü tanımıyorlar. KKTC sağlık bakanlığının vermiş oldukları ruhsatı tanımıyorlar. Bizlere Türkiye’ye gelip şirket kuracaksınız denildikten sonra Türkiye’ye gidip şirket kurmak, hayat yaşamak istemedim. Çünkü ben Kıbrıslıyım ve ülkemde yaşamak istiyorum. Bu anlamda Sanayi Oda-

sı ile ürünümüzün tanınması için çokça çalışmalar yaptık, mücadele ettik fakat maalesef olmadı. Bir protokol var ve maalesef bu protokolü upload etmiyorlar. Protokolün bir maddesinde, karşılıklı uyum çalışmalarının tamamlaması sonrasında ruhsatlı ürünleri tanıyacağız diyor ama uyum çalışmaları bir türlü tamamlanmıyor. Bunun nedeni de devletler arasındaki sorunlardan dolayıdır. Türkiye’ye gittiğimizde burayı, buradakilere gittiğimizde ise Türkiye’de olmuyor deniliyor. Ben de umudu kestim.

2016 ve 2018 yıllarında MÜSİAD fuarlarına katıldık ve katıldığımız fuarlarda ürünümüzü gören, hemen talep ediyor. “Bu ürünü nasıl bulabiliriz veya satın alabiliriz” diyorlar ama ruhsatlı bir ürün sınırlardan içeriye alınmıyor. “Yapılacak tek şey; Kıbrıs’a turist olarak gelip ürünü satın alabilirsiniz. Başka bir seçenek yok” diyoruz.

“Sadece 2 hafta kapansaydık yeterliydi”

Soru: Pandemi sürecinde ne gibi sorunlar yaşadınız?

Hiçbir zaman tekil düşünmedim. Çünkü küçük bir adada yaşıyoruz ve süreç hepimizi etkiledi. Bazı sektörler biraz az, bazı sektörler de biraz daha fazla olumsuz etkilendi. Müşteri potansiyelimiz bellidir: KKTC halkı, turist, öğrenciler ve Güney’den gelenlerdir. Bu tüm sektörler için aynıdır. Herkes öğrenci, turist, güneyden gelenler olmadığından dolayı iş yok diyor. Bu durumda potansiyel hacmin daralması anlamına gelmektedir. Potansiyel hacmi de pasta gibi görüyor ve pastayı 4’e böldüğümüzde turist, öğrenci ve güneyden gelenler olmadığından dolayı sadece son dilim KKTC halkı kaldı. Potansiyelimiz şu anda %25’dir. Bizim satışlarımızda ise özellikle pandemi döneminin kapattığı 2020 yılının Mart ve Nisan aylarındaki süreçte rakamlarımıza bakıldığında satışlar %25 ve 35 arasında sıkıştı. Haziran ayında ise rahatlama yaşadık. O dönemde vakalarımız yüksek değildi ve kendi içimizde saklı kaldığımızdan dolayı patlama yaşamadık. Satışlarımız da buna paralel olarak yükseldi. 2021 yılına bakıldığı zaman yönetsel anlamda çok büyük hatalar görünüyor. Haziran, temmuz ve ağustos aylarında her şeyi bıraktık. Bıraktığımız andan itibaren o dönemde test sayılarının düşüşe geçmesi veya yaz aylarından olmamızdan dolayı vaka sayısında artış yüzeye yansımadı. Doğal olarak kış ayının gelmesiyle kumarhanelerin açık kalması ve bu tarz yerlerdeki olası hastalıkların yayılmasına resmen müsaade edildi. Bugün yaşadığımız en önemli sıkıntı, yılbaşında alınan kararlardı. Hükümet karar aldı ve gece 10’dan sabah 5’e kadar sokağa çıkma yasağını ilan etti. Bu kararda bu anlama gelmektedir. “Gittiğiniz yerde kalın!” O gece insanlar evine giderse kapanacak sabaha kadar orada kalacak. Kumarhaneye de giden orada kalsın mantığıyla sokağa çıkma yasağı ilan edildi. O gün yaşananlar, bugüne yansıdı.

Sadece 2 hafta kapansaydık yeterliydi. Hiçbir şey olmazdık. 2 hafta tamamen kapandıktan sonra bulaşan bulaşacaktı ama vücut kendi antikoru üretecekti. Üreten antikorda virüsü yenecekti. Aşılmanın ana sebebi de budur. Bu sayede virüsü tamamıyla bitirecektik. Ancak öyle olmadı...

“En mümkün olan virüse yakalanmamaya çalışmak ve kendi önlemini almaktır”

Soru: Ülkemizde aşı hakkında neler düşünüyorsunuz?

Aşıya kesinlikle karşı değilim, ama Covid-19 virüsünün Çin kökenli olmasından dolayı ve aşıların da Çin’den gelmesinden dolayı Çin aşısına sıkıntılı bakıyorum. Bu kişisel görüşümdür. Pfizer aşısı ise normal aşı tekniklerinden farklı olarak üretildiğinden dolayı aklımda birtakım soru işaretleri var. Şu anda aşı yapmak istiyorum fakat gerçek anlamda aşı olarak yapmak istediğim ve öyle gördüğüm aşı Oxford aşısıdır. Oxford aşısının üretilmesi ve piyasaya düşmesiyle bitti. Yetiştiremiyorlar. Çünkü Oxford aşısı gerçek anlamda çalışmalarını tamamlayıp, hazır hale geldiğini düşünüyorum. Bu konuda makaleler okumuştum. Aynı şekilde Çin aşısı da yapılıyor fakat Çin aşısının fazlası halen tamamlanmadı. Bu konuda şahsen endişem var. Çünkü çalışmayı bitirmeden mecburen kullanılmaya sunulması klinik çalışmalarının aşı olan insanlar üzerinde tamamlıyorlar. Yani insanları şu anda denek olarak kullanmaktadırlar. Şahsen bunu da kendimi yapmam ama yapana da saygı duyarım. Aşıya kesinlikle karşıt değilim. Covid-19 çıktığından itibaren aşı çıksa dahi stratejimin ne olması noktasında kendimi koruyabildiğim kadar korumayı amaçladım. Mümkün olduğunca en geç aşılanlar arasına gireyim düşüncesine sahiptim ve halen de aynı düşünceye sahibim. Doğru veya yanlış maalesef ortada fazlasıyla bilgi kirliliği var. Dolayısıyla en mümkün olan virüse yakalanmamaya çalışmak ve kendi önlemini almaktır.

SOLAR SİSTEM TAK

Faturasız bir hayatın
keyfine bak

**Ekrem
Güneş
Solar**

0542 868 75 90
0392 224 05 90

Doğa ile iç içe
bir yaşam...

Doğanköy'de Yeni Bir Yaşam Başlıyor!

Akdeniz Yaşam Stili • Şehir Merkezine Yakın • Doğanın İçinde • Ortak Yüzme Havuzlu • Güvenlik Bariyerli Site Girişi
Taşınmaya Hazır.

ÖZYALÇIN
CONSTRUCTION

0392 650 29 00 | 0548 850 29 00

sales@ozyalcinconstruction.com www.ozyalcinconstruction.com

ozyalcinconstruction_

ozyalcinconstruction

Sahibi:
KTSO(a)
Candan Avunduk

**Editör ve
Genel Yayın
Yönetmeni:**
Hüseyin Ezgin

**İçerik, Pazarlama ve
İletişim Komitesi:**
Deniz Berkol, Doğa
Dönmezer, Selin Desem

Kıbrıs Türk Sanayi Odası İletişim
Adres: Organize Sanayi Bölgesi, 2. Cadde,
No: 19 Lefkoşa / Kıbrıs
Tel: (0392) 22 58 131 Faks: (0392) 22 58 130
E-Posta: hezgin@kibso.org
http://www.kibso.org

Mesarya Ajans İletişim
Tel: (0392) 22 56 595 / 96
Reklam Sorumlusu: Növbet Gürtay
Sayfa Düzeni: Nazire Büyükoğlu
Reklam Tasarımı: Safiye Özyürekliiler
Röportaj: Serhat Kalın
Baskı: Okman Printing Ltd.